

Remissvar gällande uppdatering av allmänna råd om tillämpning av inkassolagen och DIFS 1989:1 (dnr. 1717-2010)

Sammanfattning

DIFS 1989:1

Kronofogdemyndigheten (KFM) har inget att erinra mot förslaget till ändring av DIFS 1989:1.

Allmänna råd om tillämpning av inkassolagen

KFM anser att reglerna rörande underårigas rättshandlingsförmåga bör förtydligas och att Datainspektionen bör överväga att inarbeta de synpunkter rörande underåriga och inkasso som framfördes i Datainspektionens rapport nr. 2008:2 i de allmänna råden.

Vidare anser KFM att de allmänna råden bör kompletteras med konkreta exempel på hur och när sammanföring av inkassokostnader bör ske.

Vad avser delgivning anser KFM att Datainspektionen bör förtydliga vad man avser med begreppen "behörighet att utföra delgivning" och "otillbörlig påtryckning" i samband med delgivning.

Slutligen anser KFM att Datainspektionen i sina allmänna råd bör beakta de slutsatser som HD fastslår i NJA 2010 s. 467 rörande förvärvares undersökningsplikt i samband med övertagande av fordringar.

Ändring av DIFS 1989:1

KFM har inget att erinra mot förslaget till ändring av DIFS 1989:1.

Förslaget till nya allmänna råd om tillämpning av inkassolagen

- Underårig gäldenär

På sidan 12 i förslaget under avsnittet "Kontroll av fordran" hänvisas det, beträffande underåriga gäldenärer, till föräldrabalkens regler. Det anges vidare att underåriga under vissa förutsättningar kan ingå avtal m.m. KFM anser att det bör förtydligas att huvudregeln är att en underårig inte själv kan ingå avtal, så att det tydligare framgår att underåriga som ådragit sig förpliktelser är ett undantag från huvudregeln.

Vidare konstaterar KFM att det saknas närmare råd och vägledning om vad som i övrigt kan anses vara god inkassosed när en underårig är gäldenär. Datainspektionen har i sin rapport nr. 2008:2 närmare preciserat hur man anser att inkassoärenden med underåriga gäldenärer bör hanteras. Enligt KFM:s mening bör Datainspektionen överväga att inarbeta de synpunkter som framfördes i rapporten i de nya allmänna råden.

- Antal inkassokrav

På sidorna 17-18 i förslaget anges bl.a. hur många inkassokrav mot samma gäldenär som bör skickas i fall då det finns flera fordringar från samma borgenär och hur sammanföring av inkassokrav bör ske i sådana situationer.

KFM ska enligt 23 § 2 st. lag (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning anse yrkanden om ersättning för inkassokostnader som inte kan utgå enligt lag (1981:739) om ersättning för inkassokostnader som bestridda. Detta medför att KFM har att ta ställning till om yrkade inkassokrav i en ansökan står i överensstämmelse med bl.a. god inkassosed eller inte. Erfarenheten visar att ett flertal inkassobolag inte gör några sammanföringar alls i fall där detta borde ha skett. Om detta beror på okunskap eller ovilja från inkassobolagen är oklart. KFM anser därför att Datainspektionen i de allmänna råden bör ta upp några konkreta exempel på hur och när sammanföring av inkassokrav bör ske, förslagsvis med angivande av förfalldatum, fiktiva borgenärer, olika fordringslag m.m.

- Delgivning

Under avsnittet "Delgivning" på sidan 25 anges det att den som utför delgivningen ska ha behörighet till detta. Enligt delgivningslagen (DL) är det endast vissa delgivningssätt som är förbehållna antingen personer med behörighet enligt 40 § DL eller myndigheter. I dessa fall är det givetvis befogat att se till att den som utför delgivningen är behörig härtill. Däremot krävs ingen särskild behörighet för att utföra s.k. vanlig delgivning (16-18 §§ DL), vilken torde vara den vanligaste delgivningsformen. KFM anser därför att det är oklart vad Datainspektionen avser med detta — om avsikten är att endast vissa delgivningssätt (stämningssmannadelgivning) får användas bör detta framgå tydligare.

Vidare anges det under samma avsnitt att delgivningen inte ska utsätta gäldenären för "otillbörlig påtryckning". Det är något oklart vad som avses med detta — primärt bör rimligen delgivningen genomföras i enlighet med de regler som gäller enligt DL och delgivningsförordningen (DF). Enligt bl.a. 3 § DF ska delgivningen genomföras på ett sätt som inte vållar delgivningsmottagaren eller annan onödig uppmärksamhet eller olägenhet. Om man anser att delgivningen i sig kan vara en otillbörlig påtryckning bör detta anges istället, d.v.s. att delgivning endast ska ske om det är nödvändigt och inte användas som ett påtryckningsmedel.

KFM anser därför att Datainspektionen bör förtydliga de allmänna råden i dessa avseenden.

- Särskilt om övertagna fordringar

På sidan 27 anges att "(g)od inkassosed kräver att gäldenären vid första kontakten från den nya fordringsägaren skriftligen informeras om att fordran har överlåtits till ny borgenär, så kallad denuntiation. Konsumentkreditlagen ställer dessutom krav på att överlåtaren ska underrätta en konsument om överlåtelsen (28 § konsumentkreditlagen)". Till detta kan tilläggas de slutsatser som HD kommer fram till i NJA 2010 s. 467 rörande undersökningsplikten för bl.a. inkassobolag i samband med övertagandet av fordringar. I avgörandet, som rör löpande skuldebrev, fastslår HD att en förvärvare som tillhör den finansiella sektorn, däribland inkassobolag, måste tillfråga gäldenären om denne har några invändningar mot fordringen innan överlåtelsen för att förvärvaren ska kunna anses vara i god tro vid överlåtelsen. Att ha fått garantier från överlåtaren eller att undersöka vad som tidigare skett hos överlåtaren eller tidigare borgenärsled anser HD inte vara tillräckligt.

Anledningen till förändringen var att 15 § skuldebrevslagen och löpande skuldebrev, enligt domstolarna, inte fungerade på ett tillfredsställande sätt.

Bankerna har förändrat sina rutiner så att de inte följer skuldebrevslagens bestämmelse. Bankernas rutiner innebär att gäldenären sällan får tillbaka skuldebrevet vid fullbetalning och inte heller sker det någon påteckning på skuldebrevet vid förtida betalning. I det aktuella fallet hade, enligt domstolarnas prövning, fordringen enligt skuldebrevet betalats av gäldenärerna till borgenären år 1990 när denna innehade det löpande skuldebrevet/fordringen. Bankernas ändrade rutiner gjorde att kunderna riskerade att förpliktas betala sin skuld igen till en ny förvärvare därför att förvärvaren inte hade särskild anledning att misstänka att skulden var betald.

Hanteringen vid överlåtelse av fordringar, både vad gäller enkla och löpande skuldebrev, mellan exempelvis inkassobolagen följer knappast de uttalanden som HD gjort. Inkassobolagen kan inte hävda att de är i god tro om de inte gjort den undersökning som krävs innan överlåtelsen. Här har HD skärpt kraven ordentligt vid överlåtelser mellan finansiella institutioner till fördel för gäldenärer som är konsumenter och även andra gäldenärer.

KFM anser därför att de uttalanden som HD gjort rörande "god tro" vid överlåtelse av fordringar mellan dem som ingår i den finansiella sektorn bör framgå av de allmänna råden. Det är inte bara konsumenter enligt konsumentkreditlagen som påverkas, utan överhuvudtaget berörs alla gäldenärer vid överlåtelser av alla slags fordringar mellan finansiella institutioner.

För att förvärvare ska vara i "god tro" vid överlåtelse av fordran mellan de som ingår i den finansiella sektorn krävs det, som angetts ovan, att det finns en undersökning gjord av förvärvaren där gäldenären inför överlåtelsen tillfrågats och bekräftat att det inte föreligger någon invändning mot den av överlåtaren angivna fordringen. Det betyder att om förvärvaren av fordran har gjort en sådan undersökning, har förvärvare också iakttagit "god inkassosed".

Utöver de ovan angivna synpunkterna, har KFM inget att erinra mot förslaget till nya allmänna råd om tillämpning av inkassolagen.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad biträdande rikskronofogde. I den slutliga handläggningen har även verksjuristen Henrik Wallman, föredragande, deltagit.

Erica Wass

Henrik Wallman